

ANUGERAH GEOSANTIS 2013

Peristiwa Lampau dan Sekarang merupakan Kunci Masa Hadapan (Past and Present are the key to the Future)

**Ucapan Sempena Penerimaan Anugerah Geosaintis 2013 oleh
Persatuan Geologi Malaysia pada 8 Jun 2013**

Prof. Dato' Dr. Ibrahim Komoo
Naib Canselor, Universiti Malaysia Terengganu

Pertamanya saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih atas anugerah oleh Persatuan Geologi Malaysia yang disayangi ini. Anugerah ini sangat bermakna dalam kerjaya akademik sebagai ahli geology kerana ia bagaikan pelengkap penghormatan rakan geologis dari Malaysia. Sebelum ini saya telah menerima anugerah dari Kelab Geologi UKM iaitu kumpulan pelajar geologi saya, dan oleh International Union of Geology Science (IUGS) mewakili rakan geologis antarabangsa. Penghormatan ini membuatkan saya lebih bersyukur dan terus mendorong untuk meneroka ilmu bagi kesejahteraan masyarakat.

Kerjaya sebagai ahli akademik (berkepakaran geologi) bermula apabila saya memperolehi Ijazah Sarjanamuda Kejuruteraan dalam bidang geologi dari UKM (1976) dan seterusnya Ijazah Doktor Falsafah (PhD) dalam bidang Kejuruteraan Perlombongan (Mekanik Batuan) dari Strathclyde University, Glasgow (1979). Selepas didedahkan dengan kursus khas selama enam minggu di Asian Institut of Technology (AIT) mengenai 'Engineering Geology for Developing Countries' pada tahun 1980, saya membuat keputusan untuk meneroka ilmu geologi kejuruteraan untuk kepentingan pembangunan negara.

Pada awal kerja, saya memilih untuk menjalankan penyelidikan mengenai 'sifat kejuruteraan batuan di Malaysia, kelakuan kejuruteraan profil luhawa dan tanah runtuh (gelinciran tanah). Tiga perkara ini menjadi isu asas dalam kerja kejuruteraan utama seperti pembinaan lebuh raya, jambatan, terowong, empangan dan bangunan tinggi. Untuk memilih kesesuaian tapak, memastikan keselamatan pembinaan dan pengoptimuman kos, maklumat kejuruteraan ini diperlukan. Sejak itu ilmu melalui penyelidikan sentiasa dicurahkan untuk pelbagai kerja pembinaan infrastruktur utama negara dalam bentuk perundingan dan penasihat teknik. Kemuncak kerjaya ialah apabila UKM mengikhtiraf sumbangan keilmuan dengan melantik saya sebagai Profesor Geologi Kejuruteraan (1993) dan menyampaikan Syarahan Perdana berjudul 'Geologi Kejuruteraan Rantau Tropika Lembap' dua tahun berikutnya (Ibrahim Komoo, 1995).

Pada tahun 1994, saya telah dilantik sebagai Pengarah Bersekutu, Institut Alam Sekitar dan Pembangunan (LESTARI). Institut ini diberikan mandat untuk membangunkan ilmu Sains Kelestarian (Pembangunan Lestari) untuk kesejahteraan sejagat. Di Institut ini ahli akademik dalam pelbagai pakar ilmu (botani, zoologi, geologi, ekonomi, antropologi, perundangan) disatukan untuk menjalankan penyelidikan multi- dan trans-disiplin bagi menyelesaikan isu kelestarian. Selain menjalankan 'penyelidikan tindakan' seperti membangunkan dasar pembangunan lestari dan agenda 21 negeri, dan beberapa aktiviti pemindahan ilmu untuk menjayakan gagasan pembangunan lestari dalam konteks ilmu 'sains kelestarian', saya turut memperkenalkan ilmu multi-disiplin berasaskan ilmu geologi.

Pada peringkat awal, saya mula meneroka konsep baru dalam geologi iaitu 'penggunaan sumber geologi secara tanpa musnah'. Ini amat bercanggah dengan peranan ahli geologi semasa iaitu 'eksploitasi sumber geologi untuk bahan komoditi dan pembangunan negara. Dana penyelidikan daripada kerajaan pertama diperolehi pada tahun 1996 memberikan tumpuan kepada 'utilisasi sumber geologi untuk pembangunan pelancongan'. Projek ini telah membawa perubahan kepada set minda saya dan beberapa rakan geologis sealiran mengenai gagasan baharu pemuliharaan iaitu warisan tabii secara terintegrasi. Kami memperkenalkan pasukan penyelidikan Warisan Geologi Malaysia dan mula meneroka konsep baru dalam geologi seperti geologi pelancongan, geologi pemuliharaan, geowarisan (sumber geologi berasaskan nilai warisan), geotapak, geopelancongan dan akhirnya geopark. Kini konsep geopark telah dikenali di peringkat global dan menjadi salah satu aktiviti geosaintis utama dalam menjayakan gagasan 'pembangunan lestari wilayah'. Kemuncak sumbangan saya meneroka idea geologi pemuliharaan ialah ketika saya menyampaikan Syarahan Pengukuhan ketika diiktiraf sebagai Felo, Akademi Sains Malaysia (ASM) berjudul 'Conservation Geology: hidden treasures of Malaysia' (Ibrahim Komoo, 2003).

Sepanjang hampir 40 tahun melibatkan diri dalam dunia akademik berpaksikan bidang geologi, ada beberapa penting yang telah saya pelajari. Pertama, ilmu yang telah saya terokai dan sebarkan untuk faedah masyarakat adalah sangat terbatas, tidak melebihi setitik tinta di lautan yang luas. Lebih banyak ilmu diketahui, lebih banyak lagi ilmu yang masih belum mampu diterokai oleh ilmuan. Kita perlu akur kepada kekayaan alam dan kehebatan Penciptanya. Kita perlu sentiasa menghargai ilmu yang diterokai oleh rakan sepakaran untuk meraikan keserjanaan. Kedua, tak mungkin mampu saya terokai ilmu yang seluas lautan itu tanpa sokongan dan bantuan ratusan rakan yang sentiasa berada di sekitaran saya. Saya tidak mampu mengucapkan penghargaan kepada semuanya, tetapi hanya menyebut beberapa nama seperti Dr. Kardinal dan Pak Tjia guru saya; Prof Hamzah, Prof Umar, Prof Ibrahim, Prof Abd Ghani, Dr Kadderi, Dr Zaiton dan Dr Juhari selaku rakan seangkatan; kepada Prof Shafeea, Prof Joy, Prof Che Aziz dan Dr Kamal Roslan pengikut sealiran; dan Dr Tajul Anuar, Dr Mogana, Dr Tanot, Sdra Lim dan Sdra Dana bekas pelajar dan pelajar yang sentiasa mempercayai saya.

Satu perkara yang sering menyentuh perasaan saya ialah hakikat ilmu geologi yang sangat penting untuk pelbagai pembangunan negara masih digunakan dengan amat terbatas. Hal ini disebabkan oleh hubungan dan pengaruh ahli geologi kepada pembuat dasar dan pihak berkepentingan sangat terhad. Masyarakat umumnya kurang menyedari ilmu geologi mempunyai hubungan yang intim dengan kehidupan mereka. Mungkinkah, kekangan ini berpunca daripada pegangan kuat ahli geologi kepada prinsip 'the present is the key to the past'? Atau perlukan kita mula memperkenalkan prinsip baharu 'the past and present are the key to the future' bagi membolehkan kita menyalurkan ilmu geologi dengan lebih selesa untuk kesejahteraan masyarakat.